

P.Z. br. 644

HRVATSKI SABOR

KLASA: 550-01/19-01/02

URBROJ: 65-19-02

Zagreb, 13. svibnja 2019.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o roditeljskim potporama*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a, aktom od 9. svibnja 2019. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Anku Mrak-Taritaš, Nadu Turina-Đurić, Gorana Beusa Richembergha i prof. dr. sc. Vesnu Pusić, zastupnike u Hrvatskom saboru.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

P.Z. br. 644

HRVATSKI SABOR
Klub zastupnika GLAS-a i HSU-a

Zagreb, 9. svibnja 2019.

Hs**NP**550 01/19-0102*8533 B 19-01**146

REpubLIKA HRVATSKA		
65 - HRVATSKI SABOR		
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6		
Prilijeno: 10-05-2019		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
550-01/19-01/02	65	
Uredbeni broj.	Pril.	Vrij.
6533-8-19-01	1	0

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama.

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika Građansko – liberalnog saveza i Hrvatske stranke umirovljenika podnosi Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama.

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će Anka Mrak – Taritaš, Nada Turina-Đurić, Goran Beus – Richembergh i Vesna Pusić.

Predsjednica Kluba zastupnika GLAS-a i HSU-a
Anka Mrak – Taritaš

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI
ZAKONA O RODILJNIM I RODITELJSKIM POTPORAMA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova donošenja ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI OVIM PRIJEDLOGOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE IZ NJEGA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama (Narodne novine broj: 85/2008, 110/2008, 110/2008, 34/2011, 54/2013, 152/2014, u daljnjem tekstu: Zakon) propisuje pravo roditelja i njemu izjednačene osobe koja se brine o djetetu na vremenske i novčane potpore, uvjete i način njihova ostvarivanja i financiranja.

Postojeći Zakon ne osigurava:

1. izjednačavanja prava i odgovornosti muškaraca i žena u brizi za novorođeno dijete, ravnotežu između poslovnog i privatnog života, osobito majki, te ravnopravno sudjelovanja žena na tržištu rada. U travnju 2019. godine Europski parlament usvojio je Direktivu o usklađivanju poslovnog i privatnog života kojom su postavljeni minimalni zahtjevi za države članice s ciljem postizanja većeg broja zaposlenih žena i jačanja uloge oca ili drugog roditelja u obitelji. Zahtjevi uključuju pravo na najmanje deset radnih dana plaćenog očinskog dopusta za oca ili drugog roditelja (ako je to predviđeno nacionalnim pravom) koji se koristi u razdoblju oko datuma rođenja ili mrtvorodenja, a taj se dopust plaća u iznosu koji nije manji od plaće tijekom bolovanja, te dva mjeseca neprenosivog i plaćenog roditeljskog dopusta.
2. jednak pravni položaj posvojitelja u odnosu na druge roditelje.

Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama :

- Stavlja majku u neravnopravan položaj obveza brige i skrbi za novorođeno dijete u odnosu na oca, jer propisuje pravo na obvezni roditeljski dopust prvenstveno majci. Europski parlament usvojio je 4. travnja Direktivu za potporu ravnoteži između radnog i obiteljskog života za roditelje i njegovatelje, kojom se propisuje minimalni europski standard pri reguliranju roditeljskih dopusta, koji uključuje 10 dana dopusta za očeve tijekom prva dva mjeseca djetetova života te minimalno četiri mjeseca roditeljskog dopusta (s najmanje dva mjeseca neprenosiva i plaćena, uz plaćanje koje određuju nacionalne vlade).
- Diskriminira posvojenu djecu starije od 8 godina. Naime, postojeće zakonodavno rješenje ne uvažava specifične potrebe posvojenika koji, ukoliko su posvojeni u dobi

od npr. 8 godina, nakon što im roditelji (posvojitelji) iskoriste pravo na posvojiteljski dopust nemaju pravo na adekvatnu skrb i brigu jer im roditelji (posvojitelji) nemaju pravo na roditeljski dopust s obzirom da je dijete starije od 8 godina. Pri tome se ne uzima u obzir činjenica da je posvojenoj djeci, što su starija, potrebno duže vrijeme prilagodbe na novonastalu situaciju, a posebice ukoliko u tom procesu kreću u školu. Svrha roditeljskog dopusta kod posvojenja ima drugačiji značaj nego kod tek rođene djece jer je broj posvojene djece u prvoj godini života nizak, a kod posvojene djece starije dobi potrebno je uložiti pojačane napore i trud u stvaranje privrženosti, bliskosti i sigurnosti koja im je nužno potrebna u budućnosti.

- Negira svrhu jednokratne novčane potpore za novorođeno dijete jer je ta potpora (koja je ranije nazivana jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenčeta) propisana kao pomoć roditeljima prilikom povećanih troškova koji nastaju dolaskom djeteta u obitelj. Dijete u obitelj dolazi rođenjem ili posvojenjem, te korištenje ove naknade od strane bioloških roditelja ne olakšava pritisak na povećane troškove posvojiteljske obitelji nakon posvojenja. Naime, posvojeno dijete u trenutku posvojenja nema uopće ili ima iznimno malo vlastitih stvari, a odnosom posvojenja cijeli ciklus počinje iznova. Dolaskom djeteta u obitelj izdaci su najviši pri čemu posvojitelji ne raspolažu jednakim vremenom pripreme na novonastale troškove kao ostali roditelji.

Osnovna pitanja koja bi trebalo urediti predloženim izmjenama i dopunama

Predložene izmjene i dopune predmetnog Zakona osigurat će:

1. ravnotežu odgovornosti između očeva i majki u brizi za novorođeno dijete, bolju ravnotežu između poslovnog i privatnog života, osobito majki, smanjenjene stereotipnih obiteljskih uloga te povećanje sudjelovanja žena na tržištu rada,
2. jednak pravni tretman i jednaku pravnu zaštitu svim posvojiteljima i svoj posvojenoj djeci, a prije svega:
 - jednakost svih pred zakonom
 - zaštitu osobnog i obiteljskog života
 - pravo na dostojan život.

Posljedice koje će donošenjem izmjena i dopuna proisteći

Prijedlog izmjena i dopuna postojeće zakonske regulative stavlja oba roditelja u ravnopravni položaj ravnomjernije dijeli odgovornost za brigu i skrb za dijete između roditelja, doprinosi ravnoteži između poslovnog i privatnog života, osobito majki, te omogućuje ravnopravno sudjelovanje žena na tržištu rada.

Ujedno, Zakonom se brišu pravno neodržive nedosljednosti zbog kojih posvojena djeca i posvojitelji imaju različiti pravni tretman i različitu razinu pravne zaštite. Posvojiteljima i posvojenoj djeci će se omogućiti adekvatno i nužno potrebno vrijeme prilagodbe i brige neovisno o dobi u kojoj je dijete posvojeno jer što je dijete starije u trenutku posvojenja to je proces prilagodbe odn. razvijanjem privrženosti složeniji i često dugotrajniji. Posvojiteljima će se omogućiti novčana potpora prilikom dolaska djeteta u obitelj jer su u tom trenutku izdaci najviši pri čemu posvojitelji ne raspolažu jednakim vremenom pripreme na novonastale troškove kao ostali roditelji pa će jednokratna novčana pomoć, neovisno o tome je li ranije isplaćena drugom korisniku, biti od iznimnog značaja kao pomoć pri posvojenju.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

S obzirom na broj od 36556 rođene djece u Hrvatskoj 2017. i prosječnu neto plaću u Hrvatskoj u 2018. godini u iznosu 6.242,00 kune, predviđa se da su sredstva potrebna za provedbu zakona na godišnjoj osnovi 76.036.480,00 kuna.

S obzirom da se godišnje posvaja oko 100 djece a jednokratna novčana potpora iznosi 2.328,20 kuna, očekuje se da je za provedbu izmjenjena i dopuna članaka 36. i 43. ovog zakona potrebno dodatno osigurati 232.820,00 kuna na godišnjoj osnovi.

Za ukupnu provedbu ovih izmjena i dopuna je potrebno osigurati dodatnih 76.269.300,00 na godišnjoj osnovi.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O RODILJNIM I RODITELJSKIM POTPORAMA

Članak 1.

U članku 12. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Zaposleni ili samozaposleni otac djeteta, koji živi u zajedničkom kućanstvu s djetetom ima pravo, nakon rođenja djeteta, na obvezni očinski dopust u neprekidnom trajanju od 10 dana, koji se koristi do navršenih 70 dana od rođenja djeteta.“

Stavci od 3. do 7. postaju stavci od 4. do 8.

Članak 2.

U članku 14. stavak 3. mijenja se i glasi:

(3) Pravo na roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka koriste oba roditelja koja žive u zajedničkom kućanstvu s djetetom, s time da majka i otac koriste roditeljski dopust u minimalnom trajanju od dva mjeseca. Roditeljski dopust roditelji mogu koristiti pojedinačno, istodobno ili naizmjenično, sukladno osobnom dogovoru.

Članak 3.

U članku 15. stavci 1., 2. i 3. mijenjaju se i glase:

- (1) Dodatni roditeljski dopust iz članka 12. stavka 6. ovog Zakona zaposleni ili samozaposleni roditelj može koristiti i kao pravo na rad s polovicom punog radnog vremena.
- (2) Zaposleni ili samozaposleni roditelj ima pravo nakon navršenih 6 mjeseci života djeteta koristiti rad s polovicom radnog vremena iz stavka 1. ovoga članka u onolikom trajanju u

kolikom je to pravo koristio do navršenih 6 mjeseci života djeteta, a najduže do navršenih 9 mjeseci života djeteta.

- (3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primijenit će se i u slučaju prijenosa prava korištenja dodatnog roditeljnog dopusta s majke na oca djeteta sukladno članku 12. stavku 6. ovoga Zakona.

Članak 4.

U članku 36. stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Po iskorištenju posvojiteljskog dopusta iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj za posvojenika do njegove 18. godine života ima pravo na roditeljski dopust i sva druga prava zaposlenog roditelja i samozaposlenog roditelja pod uvjetima i u trajanju propisanom ovim Zakonom.“

Članak 5.

U članku 43. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Pravo na novčanu potporu iz stavka 1. ovoga članka, pod uvjetima iz članka 42. ovoga Zakona ima i korisnik za posvojeno dijete, neovisno o tome je li novčana potpora iz članka 41. ovoga Zakona za to dijete ranije isplaćena drugom korisniku.“

Članak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1.7.2019. godine.

V. TEKST VAŽEĆIH ODREDBI ZAKONA KOJE SE IZMJENJUJU I DOPUNJUJU

Članak 12.

(1) Zaposlena ili samozaposlena trudnica, odnosno zaposlena ili samozaposlena majka za vrijeme trudnoće, poroda i njege novorođenog djeteta, ima pravo na roditeljni dopust u trajanju od 28 dana prije dana očekivanog poroda do navršenih 6 mjeseci života djeteta, koji se sastoji od obveznog i dodatnog roditeljnog dopusta.

(2) Zaposlena ili samozaposlena trudnica, odnosno zaposlena ili samozaposlena majka pravo na obvezni roditeljni dopust koristi u neprekidnom trajanju od 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta.

(3) Dan očekivanoga poroda utvrđuje izabrani doktor ginekolog iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

(4) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, zaposlena ili samozaposlena trudnica, ovisno o stanju trudnoće i zdravstvenom stanju, može početi koristiti roditeljni dopust iz stavka 2. ovoga članka i 45 dana prije dana očekivanog poroda, što utvrđuje izabrani doktor ginekolog iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Nakon proteka obveznog roditeljnog dopusta iz stavka 2. ovoga članka zaposlena ili samozaposlena majka ima pravo na dodatni roditeljni dopust do navršenih 6 mjeseci života djeteta, koji može svojom pisanom izjavom prenijeti na oca djeteta, uz njegovu prethodnu suglasnost, u cijelosti ili u vremenski ograničenom trajanju.

(6) Ako je dijete prerano rođeno, obvezni roditeljni dopust iz stavka 2. ovoga članka ili dodatni roditeljni dopust iz stavka 5. ovoga članka produžuje se za onoliko dana za koliko je dijete prerano rođeno.

(7) Pod prerano rođenim djetetom u smislu stavka 6. ovoga članka smatra se dijete rođeno prije navršenog 37. tjedna, odnosno 259. dana trudnoće, u skladu s ocjenom nadležnog tijela Zavoda na temelju vještačenja na osnovi medicinske dokumentacije.

Članak 14.

(1) Zaposleni ili samozaposleni roditelj ima pravo na roditeljski dopust u trajanju od 8 ili 30 mjeseci, ovisno o broju rođene djece i načinu njegova korištenja.

(2) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj ima pravo na roditeljski dopust u trajanju od:

– 8 mjeseci, za prvo i drugo rođeno dijete,

– 30 mjeseci, za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete.

(3) Pravo na roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka u pravilu koriste oba roditelja iz stavka 1. ovoga članka svaki u trajanju od 4 ili 15 mjeseci.

(4) Ako roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka koristi samo jedan roditelj, sukladno dogovoru, isti se koristi u trajanju od 6 mjeseci za prvo i drugo rođeno dijete, odnosno 30 mjeseci za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete.

(5) Zaposleni roditelj ili samozaposleni roditelj može koristiti roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka u cijelosti ili u njegovim dijelovima.

(6) Za slučaj da zaposleni ili samozaposleni roditelj roditeljski dopust iz stavka 2. ovoga članka koristi u dijelovima može ga koristiti najviše dva puta godišnje, svaki put u trajanju od najmanje 30 dana.

(7) U broj rođene djece iz stavka 2. ovoga članka uračunavaju se i mrtvorodena i umrla djeca, posvojena djeca, maloljetna djeca kojima je korisnik određen za skrbnika, maloljetna djeca kojima je korisnik određen za udomitelja, kao i djeca koja su odlukom nadležnog tijela povjerena korisniku na čuvanje ili odgoj.

Članak 15.

(1) Dodatni roditeljni dopust iz članka 12. stavka 5. ovoga Zakona zaposlena ili samozaposlena majka može koristiti i kao pravo na rad s polovicom punog radnog vremena.

(2) Zaposlena ili samozaposlena majka ima pravo nakon navršenih 6 mjeseci života djeteta koristiti rad s polovicom radnog vremena iz stavka 1. ovoga članka u onolikom trajanju u kolikom je to pravo koristila do navršenih 6 mjeseci života djeteta, a najduže do navršenih 9 mjeseci života djeteta.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primijenit će se i u slučaju prijenosa prava korištenja dodatnog roditeljnog dopusta s majke na oca djeteta sukladno članku 12. stavku 5. ovoga Zakona.

(4) Zaposleni ili samozaposleni roditelj može pravo na roditeljski dopust iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona koristiti i kao pravo na rad s polovicom punoga radnog vremena u dvostrukom trajanju neiskorištenoga roditeljskog dopusta.

Članak 36.

(1) Zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj ostvaruje posvojiteljski dopust u trajanju od 6 mjeseci za dijete do 18 godina života.

(2) Za slučaj posvojenja blizanaca ili istodobnog posvojenja dvoje ili više djece ili djeteta koje posvojenjem postaje treće ili svako sljedeće dijete u obitelji zaposlenog posvojitelja ili samozaposlenog posvojitelja, ili djeteta s teškoćama u razvoju, posvojiteljski dopust iz stavka 1. ovoga članka produžuje se za 60 dana.

(3) Po iskorištenju posvojiteljskog dopusta iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, zaposleni posvojitelj ili samozaposleni posvojitelj za posvojenika do njegove 8. godine života ima pravo na roditeljski dopust i sva druga prava zaposlenog roditelja i samozaposlenog roditelja pod uvjetima i u trajanju propisanom ovim Zakonom.

Članak 43.

(1) Jednokratna novčana potpora iz članka 41. ovoga Zakona iznosi 70% proračunske osnovice.

(2) Pravo na novčanu potporu iz stavka 1. ovoga članka, pod uvjetima iz članka 42. ovoga Zakona ima i korisnik za posvojeno dijete, ako novčana potpora iz članka 41. ovoga Zakona za to dijete nije ranije isplaćena drugom korisniku.

VI. OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Odredbom ovog članka uvodi se obvezan očinski dopust u trajanju od 10 dana, koji se koristi u prvih 70 dana od rođenja djeteta.

Uz članak 2.

Odredbom ovog članka uvodi se obaveza korištenja minimalno dva mjeseca roditeljskog dopusta za oba roditelja.

Uz članak 3.

Odredbama ovog članka mijenja se riječ “majka” u riječ “roditelj, kako bi se odredbama o roditeljskom dopustu obuhvatila oba roditelja te se mijenja broj stavka na koji se izmjene odnose, u skladu s izmjenama u članku 1.

Uz članak 4.

Odredbama ovog članka pravo posvojitelja na korištenje roditeljskog dopusta produljuje se do posvojenikove 18. godine.

Uz članak 5.

Odredbom ovog članka uvodi se pravo na jednokratnu novčanu potporu za posvojeno dijete neovisno o tome je li novčana potpora ranije isplaćena drugom korisniku.

Uz članak 6.

Ovom odredbom, sukladno odredbi članka 90. Ustava Republike Hrvatske, određuje se objava i dan stupanja na snagu ovoga Zakona.